

z dnia 18 czerwca 2024 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lubomino na lata 2024 – 2028

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424), art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609) Rada Gminy Lubomino uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lubomino na lata 2024-2028”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXII/162/2021 Rady Gminy Lubomino z dnia 28 stycznia 2021 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Lubomino na lata 2021-2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubomino.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy Lubomino

Jarosław Suchecki

Załącznik
do uchwały Nr III/17/2024
Rady Gminy Lubomino
z dnia 18 czerwca 2024 roku

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LUBOMINO
NA LATA 2024 – 2028**

Lubomino 2024

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Definicje i specyfika przemocy.....	4
3. Uwarunkowania prawne programu.....	6
4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Lubomino	10
5. Cel główny i cele szczegółowe programu.....	13
5.1 Przewidywane efekty realizacji Programu.....	17
5.2 Adresaci programu	17
5.3 Źródła finansowania.....	18
5.4 Monitoring i ewaluacja	18

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LUBOMINO
NA LATA 2024 – 2028

Lubomino 2024

1. Wprowadzenie

Jednym z podstawowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych generujących patologie, w tym między innymi przemoc domową. Wobec przemocy domowej nikt nie powinien przechodzić obojętnie, nikt nie powinien milczeć i udawać, że nie dostrzega problemu bitych, poniżanych, i często maltretowanych zwłaszcza kobiet i ich dzieci. Podstawową cechą działań podejmowanych w obszarze przemocy domowej powinno być szybkie reagowanie mające na celu przerwanie przemocy oraz szybka i skuteczna pomoc ofiarom.

Zgodnie z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 przyjętym w listopadzie 2023 roku „przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach jednym z głównych problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Badania i statystyki wskazują, że wpływ na występowanie przemocy ma: dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia, uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie a także coraz częściej używanie substancji psychoaktywnych”¹.

Przyczyny stosowania przemocy są różne. Mogą one wynikać z przyczyn osobistych, frustracji, stresu, zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w społeczeństwie w którym żyjemy oraz uzależnieniach. Przemoc domowa jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiare” i „sprawcę” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc domowa bardzo często jest przyczyną poważnych trudności osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą domową są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe – zdecydowanie częściej mężczyźni niż kobiety².

2. Definicje i specyfika przemocy

Przemoc utożsamiana jest z brutalnością, okrucieństwem i przestępczością. Kojarzy się z jej fizycznymi przejawami, pozostawiającymi widoczne ślady na ciele ofiary. Definicje

¹ Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy domowej na lata 2024-2030, Warszawa 2023 Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 Listopada 2023 r. poz.1232.

² Biuro Prewencji GKP, Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” w 2019 r.

przemocy są różne. Najczęściej wskazuje się na relację między ludźmi, która opiera się na użyciu przeważającej siły, utrudniając tym samym samoobronę osoby pokrzywdzonej. Przemocy nie należy utożsamiać więc z agresją, ponieważ różnią się one asymetrią siły – w przemocy występuje ona zawsze po stronie sprawcy, a w przypadku agresji jest zrównoważona³. Inna definicja przemocy stanowi o tym, że są to celowe akty, które godzą w osobistą wolność jednostki⁴. Przemoc narusza prawa i dobra osobiste.

Przemocą w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r., definiuje przemoc domową jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”⁵.

Według cytowanej ustawy osobami doznającymi przemocy domowej mogą być:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

³ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Wrocław 2017

⁴ J. Papież, A. Płukis, *Przemoc dzieci i młodzieży w perspektywie polskiej transformacji ustrojowej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2000

⁵ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Osoba stosująca przemoc domową to natomiast osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec wymienionych osób.

Przemoc domowa jest procesem, ma charakter cykliczny oraz tendencję do powtarzania się i eskalacji. Można tu wyróżnić trzy podstawowe fazy. W pierwszej narasta napięcie i agresja ze strony sprawcy, natomiast ofiarę ogarnia niepokój i stara się oddalić zagrożenie. Druga faza to gwałtowna przemoc, w której z nieistotnej przyczyny dochodzi do wybuchu agresji, przy czym ofiara z jednej strony odczuwa przerażenie i bezradność, a z drugiej stara się uspokoić sprawcę i ochronić siebie oraz najbliższych. W trzeciej fazie sprawca, zdając sobie sprawę z tego co zrobił, próbuje znaleźć wytłumaczenie i usprawiedliwienie dla swojego zachowania, ma poczucie winy, przeprasza i obiecuje, że taka sytuacja więcej się nie powtórzy, a ofiara ufa, że był to tylko incydent. Faza ta nazywana jest fazą „miodowego miesiąca”, jednak po niej znów następuje faza pierwsza, nierzadko silniejsza niż poprzednia⁶.

Przemoc domowa może przyjmować różnorodne formy. Są to w szczególności:

- 1) przemoc fizyczna – zwrócona przeciwko fizyczności człowieka, niosąca ryzyko uszkodzenia ciała poprzez takie zachowania jak np.: popychanie, potrząsanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie, rzucanie w kogoś przedmiotami, przypalanie, topienie;
- 2) przemoc psychiczna – zmierzająca do poniżenia ofiary, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości; obejmuje wszystkie działania (z wyjątkiem użycia siły fizycznej), służące obniżeniu poczucia własnej wartości, wywołaniu stanów lękowych i zaburzeń osobowości oraz zahamowania procesu osobistego rozwoju, takie jak np. szantaż emocjonalny, manipulacja, śledzenie, nękanie telefonami, wysyłanie anonimów, nagabywanie;
- 3) przemoc seksualna – polega na zmuszaniu ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej, a także na zachowaniach sprowadzających ją do roli obiektu

⁶ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Wrocław 2017

seksualnego, poprzez np. niechciane dotykanie, szczygnięcia, klepanie, żarty i gesty upokarzające seksualną naturę drugiej osoby;

- 4) przemoc ekonomiczna – obejmuje działania służące ograniczeniu swobodnego dysponowania pieniędzmi i własnymi dobrami bądź dostępu do dóbr wspólnych; może polegać np. na odbieraniu pieniędzy, kontrolowaniu wydatków, zmuszaniu do proszenia o pieniądze czy uniemożliwianiu podjęcia pracy.

Wśród innych form przemocy można wskazać także zaniedbanie, polegające na nie zaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych osoby; przemoc symboliczną, czyli narzucanie sposobu rozumienia rzeczywistości oraz cyberprzemoc, czyli przemoc z użyciem nowoczesnych technologii, najczęściej telefonów komórkowych i internetu.

3. Uwarunkowania prawne programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Lubomino na lata 2024 – 2028 realizowany będzie w oparciu o następujące dokumenty i akty prawne:

Akty prawa krajowego:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

Rozporządzenia wykonawcze:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie zespołu monitorującego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, lub zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, lub zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, lub zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, lub zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.

W świetle art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach nią zagrożonych;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, w tym jej przyczyn i skutków oraz metod i form pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zgodnie z art. 9 ww. ustawy, organy administracji rządowej i samorządowej współdziałają z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i

związkami wyznaniowymi. Mogą m.in. zlecać realizację zadań określonych w ustawie z zastosowaniem trybu przewidzianego w *Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*.

Zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej gmina realizuje w szczególności poprzez zespoły interdyscyplinarne, powoływane przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. W ich skład wchodzi przede wszystkim przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi; mogą to być również prokuratorzy, przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej lub innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, a jego zadaniem jest, w świetle art. 9b ust. 2 ustawy, tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, głównie poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 9) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

W świetle art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, zespół interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno-pomocową. Robi to niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej. W jej skład wchodzi pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej oraz funkcjonariusz Policji, mogą być tu również m.in. pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pedagog, psycholog, terapeuta.

4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Lubomino

Jednym ze źródeł wiedzy o przemocy w rodzinie i przemocy domowej, w tym skali tego zjawiska i jego specyfiki, są badania społeczne. Z sondażu przeprowadzonego na zlecenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wynika, że co siódmy Polak (14%) był w 2014 roku świadkiem przemocy w rodzinie, jednak tylko dwie na pięć osób zgłosiło ten fakt odpowiednim instytucjom⁷. Badanie zlecone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2019 roku wskazuje natomiast na to, że aż 57% Polaków doświadczyło przynajmniej jednej z form przemocy, przy czym na pierwszym miejscu uplasowała się przemoc psychiczna, której doświadczyło 53% ankietowanych, natomiast przemocy fizycznej doznało 23% respondentów. Wśród innych wyników tego badania warto przytoczyć następujące:

- osoby aktualnie (tj. w momencie realizacji badania) doświadczające przemocy (ostatni przypadek miał miejsce w ciągu ostatniego roku) stanowiły 14% w przypadku przemocy fizycznej oraz 33% w przypadku przemocy ekonomicznej wszystkich osób doznających przemocy;
- doświadczanie przemocy w rodzinie nieznacznie częściej deklarowane było przez młodszych respondentów. Do bycia osobą doznającą przemocy przyznawali się głównie 18-29-latkowie i 30-39-latkowie, a najrzadziej osoby 60+;
- do doświadczania przemocy w rodzinie najczęściej przyznawali się respondenci z miast mających od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców;

⁷ <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/badania-i-raporty/5373-sondaz-na-zlecenie-msw-przemoc-w-rodzinie-wystepowanie-i-czestotliwosc-zglaszania>

- doświadczaniu przemocy w rodzinie sprzyja przede wszystkim zależność, w tym finansowa, od innych członków rodziny, niskie poczucie własnej wartości i doświadczanie przemocy w dzieciństwie;
- przemocy najczęściej dopuszczają się członkowie najbliższej rodziny, tj. ojciec, matka, mąż/partner lub żona/partnerka, przy czym mężczyźni częściej niż kobiety;
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie najczęściej również w rodzinie szukają pomocy (57% osób szukających pomocy w związku z przemocą seksualną oraz 38% w przypadku przemocy ekonomicznej). Nieco rzadziej w takim przypadku ankietowani zgłaszali się na policję⁸.

Tematyce przemocy wobec dzieci poświęcony jest raport „Przemoc w wychowaniu. Między prawnym zakazem a społeczną akceptacją. Monitoring Rzecznika Praw Dziecka”⁹. Analiza występowania przemocy w zachowaniach i doświadczeniach respondentów posiadających dzieci pokazuje, że przemoc jest często obecna w praktyce wychowawczej w polskich rodzinach. W prawie połowie badanych rodzin wykorzystuje się tzw. klapsy, w niespełna jednej piątej dziecko może otrzymywać „lanie”. Rodzice ujawniający zachowania przemocy wobec własnych dzieci to najczęściej osoby po 40 roku życia, o niższym wykształceniu, posiadający więcej niż dwoje dzieci, oceniający swoją sytuację materialną jako złą, a także samotnie wychowujący dzieci. W świetle przywołanego raportu niemal dwie piąte badanych Polaków opowiada się za tym, że postępowanie z dzieckiem jest sprawą prywatną rodziców, nawet w sytuacji, gdy stosują oni wobec niego kary fizyczne. Dominują tu mężczyźni, osoby starsze, mieszkańcy wsi oraz osoby niżej wykształcone. Więcej niż co dziesiąty badany zadeklarował brak reakcji na sytuację przemocy.

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” w Gminie Lubomino				
2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
11	8	4	3	8

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Lubomino

Na terenie Gminy Lubomino funkcjonują służby, które prowadzą działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej, takie jak np.: Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów

⁸ <https://static.im-g.pl/im/5/26198/m26198755,WYNIKI-BADANIA.pdf>

⁹ https://brpd.gov.pl/sites/default/files/przemoc_w_wychowaniu_raport_ewa_jarosz_2014_0.pdf

Alkoholowych. Obszar działań wymienionych instytucji obejmuje w szczególności: konsultacje, poradnictwo, terapię osób uzależnionych, ofiar i sprawców przemocy, działania w ramach procedury Niebieskie Karty, udzielanie wsparcia finansowego, przygotowywanie i realizację społecznych kampanii edukacyjnych, informowanie na temat dostępnych usług pomocowych, edukację dotyczącą zjawiska przemocy oraz wiele innych.

Ze zjawiskiem przemocy w swojej codziennej pracy stykają się również funkcjonariusze policji, pracownicy placówek oświatowych, a także pracownicy placówek ochrony zdrowia.

Zadaniami funkcjonariuszy policji są w szczególności: realizacja procedury Niebieskie Karty, podejmowanie interwencji, monitorowanie sytuacji rodziny dotkniętej problemem przemocy, udzielanie informacji na temat możliwych form pomocy, zatrzymanie sprawcy przemocy, jeżeli stwarza zagrożenie dla ludzkiego życia lub zdrowia, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa, podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy oraz zabezpieczenie dzieci w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia.

W obszarze działań pracowników placówek oświatowych znajdują się: realizacja programów w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy, udział w społecznych kampaniach edukacyjnych, realizacja procedury Niebieskiej Karty, obserwacja symptomów przemocy i reagowanie na nie w sposób efektywny, wspieranie i współpraca z rodzinami dzieci.

ROK	Instytucje uruchamiające procedurę Niebieskiej Karty	Liczba Niebieskich Kart
2019	Policja	8
	GOPS w Lubominie	3
2020	Policja	8
	GOPS w Lubominie	0
2021	Policja	1
	GOPS w Lubominie	2
	Placówka Oświatowa	1

2022	Policja	2
	GOPS w Lubominie	1
2023	Policja	1
	GOPS w Lubominie	6
	Placówka Oświatowa	1

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Lubomino

5. Cel główny i cele szczegółowe programu

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028 jest **„Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej i zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Lubomino”**.

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wyodrębnionych w ramach celów zadań. Określone w programie zadania będą realizowane przez włączone w realizację Programu instytucje.

Cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

1. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej.
2. Oddziaływanie na sprawców przemocy domowej.
3. Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej.
4. Zwiększenie kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel szczegółowy 1. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej

L.p.	Zadanie	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia i ochrony osobom doświadczającym przemocy domowej	- współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy domowej, - wsparcie socjalne, asystentura rodzinna oraz	- GOPS w Lubominie, - Zespół Interdyscyplinarny, - psycholog, pedagog, pracownik socjalny, prawnik, terapeuta	2024-2028

		<p>praca terapeutyczna z dziećmi, osobami dorosłymi i całymi rodzinami doświadczającymi przemocy domowej,</p> <p>- rozwój infrastruktury instytucji samorządowych poprzez tworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych,</p> <p>- stosowanie, w uzasadnionych przypadkach, procedury „Niebieska Karta”,</p> <p>- wydawanie przez policjanta wobec osoby stosującej przemoc domową nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.</p>	<p>- wychowawca klasy znający sytuację małoletniego,</p> <p>- osoby wykonujące zawód medyczny (lekarz, pielęgniarka, położna, ratownik medyczny)</p> <p>- kurator sądowy.</p>	
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego osobom doświadczającym przemocy domowej	<p>- organizacja poradnictwa psychologicznego i prawnego,</p> <p>- praca socjalna,</p> <p>- ścisła współpraca z instytucjami działającymi na rzecz ochrony i pomocy osobom doznającym przemocy domowej,</p> <p>- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą,</p> <p>- monitorowanie sytuacji rodzin doznających przemocy domowej,</p> <p>- praca grup roboczych na rzecz rodzin, w których dochodzi do przemocy,</p> <p>- prowadzenie oraz inicjowanie procedury „Niebieska Karta”.</p>	<p>- GOPS w Lubominie,</p> <p>- Zespół Interdyscyplinarny,</p> <p>- PCPR w Lidzbarku Warmińskim,</p> <p>- Komisariat Policji w Orniecie,</p> <p>- Żandarmeria Wojskowa,</p> <p>- GKRPA w Lubominie,</p> <p>- Placówki Oświatowe w Gminie Lubomino,</p> <p>- Urząd Gminy Lubomino,</p> <p>- Placówki Ochrony Zdrowia,</p> <p>- asystent rodziny,</p> <p>- wychowawca klasy znający sytuację domową małoletniego,</p> <p>- kurator sądowy.</p>	2024-2028

WSKAŹNIKI:

- 1) Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 2) liczba utworzonych grup diagnostyczno – pomocowych,
- 3) liczba założonych Niebieskich Kart,
- 4) liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną w związku z występowaniem przemocy domowej,
- 5) liczba interwencji policji związanych z przemocą domową,

- 6) liczba wydanych wobec osoby stosującej przemoc domową nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
 7) liczba osób korzystających z poradnictwa i pracy socjalnej,
 8) liczba osób którym zapewniono schronienie,
 9) liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia.

Cel szczegółowy 2. Oddziaływanie na sprawców przemocy domowej

L.p	Zadanie	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z podmiotami organizującymi oraz prowadzącymi programy korekcyjno - edukacyjne oraz psychologiczno - terapeutyczne dla sprawców przemocy domowej, - monitorowanie sytuacji w rodzinach, - poradnictwo psychologiczne, terapeutyczne i prawne, - motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych/psychologiczno – terapeutycznych, - prowadzenie procedury „Niebieska Karta”. 	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS w Lubominiu, - Zespół Interdyscyplinarny, - PCPR w Lidzbarku Warmińskim, - Komisariat Policji w Orniecie, - Żandarmeria Wojskowa, - Prokuratura/Sąd. 	2024-2028

WSKAŹNIKI:

- 1) Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych/psychologiczno – terapeutycznych,
- 2) liczba osób, które ukończyły ww programy,
- 3) liczba założonych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,
- 4) liczba rodzin monitorowanych po zakończeniu procedury „Niebieska Karta”,
- 5) liczba zawiadomień złożonych do prokuratury i na policję przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych,
- 6) liczba wniosków złożonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Cel szczegółowy 3. Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej

L.p.	Zadanie	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
------	---------	------------------	--------------	-------------------

1.	Edukacja społeczności lokalnej: obalanie stereotypów na temat przemocy domowej, usprawiedliwiającej jej stosowanie; Promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy domowej; promowanie działań służących przeciwdziałaniu przemocy domowej.	- organizowanie akcji i kampanii informacyjnych, ulotek, informatorów, - organizowanie „drzwi otwartych” oraz dyżurów konsultacyjnych przez GOPS w Lubominie oraz Zespół Interdyscyplinarny, - rozpowszechnianie informacji o formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej, - realizacja warsztatów, prelekcji, pogadanek z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	- GOPS w Lubominie, - Zespół Interdyscyplinarny, - Urząd Gminy Lubomino, - Placówki Oświatowe, - Komisariat Policji w Ornece, - osoby wykonujące zawody medyczne - lekarz, położna, pielęgniarka, ratownik medyczny, - przedstawiciele GKRPA, - wychowawcy klas znający sytuację domową małoletniego.	2024-2028
----	--	---	--	-----------

WSKAŹNIKI:

- 1) Liczba lokalnych i ogólnokrajowych kampanii społecznych, w których uczestniczyła Gmina,
- 2) liczba placówek oświatowych realizujących programy profilaktyczne,
- 3) liczba przeprowadzonych warsztatów, prelekcji, pogadanek dla dzieci i młodzieży i liczba uczestników,
- 4) liczba przeprowadzonych warsztatów, prelekcji, pogadanek dla dorosłych i liczba uczestników.

Cel szczegółowy 4. Zwiększenie poziomu kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

L.p.	Zadanie	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	- organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz uczestnictwo w szkoleniach zewnętrznych, - współpraca interdyscyplinarna, wymiana doświadczeń, samodoskonalenie.	- GOPS w Lubominie; - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Ornece, - GKRPA w Lubominie, - Placówki Oświatowe w Gminie Lubomino, - Placówki Ochrony Zdrowia, - Prokuratura/Sąd, - Kurator sądowy.	2024-2028

WSKAŹNIKI:

- 1) Liczba zorganizowanych szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 2) liczba osób przeszkolonych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

5.1 Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że realizowane w ramach Programu działania doprowadzą do zwiększenia jakości i skuteczności pomocy i wsparcia środowisk dotkniętych przemocą domową lub zagrożonych występowaniem zjawiska przemocy domowej poprzez:

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w tym o możliwościach i dostępnych formach pomocy i wsparcia;
- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- zapewnienie dostępności do pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz osobom stosującym przemoc domową;
- zapewnienie odpowiedniej jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających pomocy domowej;
- podnoszenie kwalifikacji i wzmacnianie kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług na rzecz osób doznających i stosujących przemoc domową.

5.2 Adresaci programu

Program skierowany jest do:

- 1) ogółu społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- 2) osób doznających przemocy domowej;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) świadków przemocy domowej;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

5.3 Źródła finansowania

Źródłami finansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji Programu będą środki własne gminy na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz inne środki np. z budżetu państwa, funduszy pomocowych lub Unii Europejskiej.

5.4 Monitoring i ewaluacja

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lubomino na lata 2024-2028 podlega monitoringowi, który będzie prowadził Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym. Monitoring polegać będzie na corocznym, systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane wskaźniki monitoringowe dotyczące każdego założonego celu szczegółowego.